

Pracovný materiál Kancelárie Rady na zasadnutie Rady dňa 18. 12. 2024

Správa o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z.

Podnet na preverenie č.: 0226/SO/2024

Programová služba: Rádio Slovensko

Vysielateľ: Slovenská televízia a rozhlas

Číslo autorizácie vysielania: AR/1

Na základe záverov uvedených v správe Kancelária Rady pripravila nasledujúce uznesenie:

Návrh uznesenia:

Rada pre mediálne služby (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 109 ods. 1 až 4 a § 110 ods. 2 písm. e) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“) v senáte 2 zloženom z predsedu senátu doc. Mgr. Pavla Izraela, PhD. a členiek senátu Mgr. Andrey Cox a Mgr. Kataríny Začkovej postupom podľa § 150 zákona č. 264/2022 Z. z. preverila podnet na preverenie evidovaný pod č. 0226/SO/2024 smerujúci voči vysielaniu programovej služby Rádio Slovensko vysielateľa Slovenská televízia a rozhlas a uznala podnet na preverenie podľa ustanovenia § 150 ods. 16 zákona č. 264/2022 Z. z. za **neopodstatnený**.

Úloha:

Kancelária Rady informuje podávateľa podnetu na preverenie o výsledku preverenia podnetu.

T: 2. 1. 2025

Z: AO

Kancelária Rady pre mediálne služby

Pracovný materiál Kancelárie Rady na zasadnutie Rady pre mediálne služby dňa 18. 12. 2024

Podnet na preverenie č. 0226/SO/2024 zaevidovaný dňa 29. 10. 2024

Podávateľ: fyzická osoba

Predmet podnetu: *Dobré ráno, Slovensko*

Deň a čas vysielania: 28. 10. 2024 06:00 hod.

Programová služba: Rádio Slovensko

Vysielateľ: Slovenská televízia a rozhlas

Číslo autorizácie: AR/1

Dátum: 11. 12. 2024

OBSAH PODNETU:

„28. októbra 2024 v čase medzi 8,45 – 8.55 informovala moderátorka B. Štubňová o 106.výročí vzniku Československej republiky.

V skutočnosti 28.10.1918 **nevznikla** československá **republika** - 28.10.1918 ešte **nebola vyriešená otázka štátnej formy** (republika alebo konštitučná monarchia?) československého štátu - potri článok 1 zákona č. 11/1918 Sb.

Z ústavného hľadiska sa Československo sa **stalo republikou** až prijatím Dočasnej ústavy (zákon č. 37/1918 Sb. z 13. novembra 1918).

Podľa <https://www.vlada.gov.sk/slovensko/statne-sviatky/?csrt=8601397387843859845>

28. október je Deň vzniku samostatného česko-slovenského štátu.

Záver:

28. 10. 1918 bol vyhlásený členmi Národného výboru československého v Prahe **samostatný štát**. Bolo prijaté vyhlásenie - neskôr zákon č. 11/1918: „**Samostatný štát** československý vstoupil v život“. Následne od roku 1919 bol na základe zákona 555/1919 tento dátum pripomínaný ako sviatok **československej samostatnosti**.“

PRÁVNE VÝCHODISKÁ POSUDZOVANIA:

Zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“):

§ 25 Prístup verejnosti k pluralitným, objektívnym a nestranným informáciám

Vysielateľ, ktorý nepodlieha samoregulačnému mechanizmu zapísanému do evidencie podľa tohto zákona, regulujúcemu aj oblasť všestrannosti informácií, názorovej plurality a objektívnosti a nestrannosti programov, je povinný

- a) zabezpečiť všestrannosť informácií a názorovú pluralitu v rámci vysielanej programovej služby,
- b) zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.

ANALÝZA – stanovisko Kancelárie Rady pre mediálne služby:

Podávateľ podnetu na preverenie namietal voči uvedeniu nepresnej informácie, týkajúcej sa vzniku Československej republiky. Informácia, že 28. 10. 1918 vznikla Československá **republika**, ktorú zverejnila moderátorka B. Štubňová, je podľa neho fakticky nepresná, pretože 28. 10. 1918 bol vyhlásený členmi Národného výboru československého v Prahe samostatný **štát**, kedy v danom čase ešte nebola vyriešená otázka štátnej formy československého štátu. Dodal, že z ústavného hľadiska sa Československo stalo **republikou** až prijatím Dočasnej ústavy (zákon č. 37/1918 Sb. z 13. novembra 1918). V prílohe súčasne podávateľ podnetu citoval vystúpenie vtedajšieho poslanca NR SR za SNS A. Hrnka z októbra 2019.

Podávateľom namietané informácie mali byť odvysielané v rámci programového bloku **Dobré ráno, Slovensko**. Keďže nešlo o spravodajský program, ani program aktuálnej publicistiky, posudzovali sme namietané informácie na základe ustanovenia **§ 25 písm. a) zákona č. 264/2022 Z. z.**, podľa ktorého „vysielateľ, ktorý nepodlieha samoregulačnému mechanizmu zapísanému do evidencie podľa tohto zákona, regulujúcemu aj oblasť všestrannosti informácií, názorovej plurality a objektívnosti a nestrannosti programov, je povinný zabezpečiť všestrannosť informácií a názorovú pluralitu v rámci vysielanej programovej služby.“

Podávateľ namietal odvysielanie informácií medzi 08:45 – 08:55 h. Vzhľadom ku kontextuálnemu obsahu a významu podávaných informácií sme zmonitorovali celý programový blok, v rámci ktorého boli informácie odvysielané, t. j. obsah v čase od 6.00 h do 9.00 h. Nižšie tak uvádzame všetky pasáže a zmienky týkajúce sa 106. výročia vzniku Československej republiky, ktoré odzneli počas celého programového bloku vysielaného v časoch od 06:00 do 09:00 h.

06:04 h – Dobré ráno, Slovensko s Barbarou Štubňovou

B. Štubňová: „Želáme vám krásne pondelkové ráno s Rádiom Slovensko a je to ráno sviatočné. **Dnes totiž oslavujeme dôležitý moment v našich dejinách – vznik samostatnej Československej republiky. Tej prvej. No aj keď dnes sme samostatný štát, no tak k Česku a k Čechom máme doteraz vrúcny vzťah. A ideme s Marianou príkladom. Ktoré miesto máš u našich susedov najradšej?**“

(Moderátorky hovorili o miestach, ktoré majú rady. Aj v ďalších vstupoch relácie sa hovorilo o obľúbených miestach v Českej republike, poslucháči mali možnosť v rannej téme napísať komentár na fb Rádia Slovensko, alebo poslať hlasovú správu na whatsappové číslo na tému aké miesto v Českej republike majú najradšej).

...

Cca 06:24:45 h

B. Štubňová: „Dnes máme deň slávnostný, no, logicky, **vznik Prvej Československej republiky znamenal pre Slovákov radikálnu zmenu.**“

M. Kováčová: „Z národa, ktorý v Rakúsko-Uhorsku nemal právo na existenciu sa stal jeden zo štátotvorných národov. **Presne dnes si pripomíname jej vznik, teda Československej republiky, prvej.** Prepojenia medzi našimi krajinami, teda medzi Slovenskom a Českom siahajú hlboko do histórie a každoročne sa koná aj stretnutie Slovákov a Čechov na Veľkej Javorine. O jeho význame nám povie starosta obce Lubina a predseda občianskeho združenia Bratstva Čechov a Slovákov Martin Beňatinský.“

(Martin Beňatinský hovorí o význame Československej republiky).

...

Cca 06:36 h

B. Štubňová: „Je 28. 10., pozrime sa na dnešný deň historickým okom. V roku 1492 sa Krištof Kolumbus vyloďil na Kube. Vtedy o tom ešte nevedel a myslel si, že je v Japonsku. Neobídeme ani tému nášho Dobrého rána, **pred 106. rokmi plénum národného výboru československého v Prahe vydalo zákon o vytvorení samostatného Československého štátu a prevzalo výkonnú moc v Prahe.**“

...

Rádiožurnál o 07:00 h

K. Chreneková: „ **Slovensko a Česko si pripomínajú sto šieste výročie vzniku prvej Československej republiky.** V mestách budú pietne akcie a ceremóniály.“

...

Cca 07:11:05 h

Moderátorka: „**Pred 106. rokmi vznikla prvá Československá republika.** Spoločný štát Čechov a Slovákov sa zrodil na troskách rakúsko-uhorskej monarchie a bol priamym dôsledkom prvej svetovej vojny. Pripomíname si ho ako štátny sviatok, ktorý však nie je dňom pracovného pokoja.“

Moderátor: „Už počas vojny silnela snaha o odtrhnutie nášho územia od politického vplyvu Viedne. Táto snaha českého a slovenského exilu vyvrcholila v Spojených štátoch amerických, a to podpísaním dvoch dohôd, clevelandskej a pittsburskej. Pokračuje historik Tomáš Klubert.“

T. Klubert: „Účastníci deklarácie sa prihlásili k právu na sebaurčenie národov tým, že chcú žiť v jednom spoločnom štáte s českým národom.“

Moderátor: „Pod dokument, ktorý sa nápadne podobal americkej deklarácii nezávislosti, sa okrem iných podpísali Tomáš Garrigue Masaryk, Eduard Beneš a generál Milan Rastislav Štefánik. Pre Slovákov podstatné pasáže hovoriace o federácii či autonómii sa však do usporiadania nového štátu nakoniec nepretavili. Historik Michal Kšiňan vysvetľuje prečo.“

Michal Kšiňan: „Bolo tu vyše tri milióny Nemcov. Bolo tu veľa Maďarov. Čiže ak by Slováci získali nejakú autonómiu, automaticky by sa k tejto požiadavke hlásili aj Nemci.“

Moderátor: „Vznik nového štátu pre obyvateľov územia dnešného Slovenska znamenal nielen novú hymnu, ale napríklad aj všeobecné volebné právo, vrátane žien. Historik Roman Holec.“

Roman Holec: „V prípade Slovenska to bol jeden úžasný zázrak, lebo obyvatelia Slovenska vlastne nikdy predtým takýmto spôsobom nevolili.“

Moderátor: „Spoločný štát zanikol na Silvestra roku 1992. M. Ž. Kukulka, Slovenský rozhlas“

...

Cca 07:25 h

B. Štubňová: „Prijemné vstávanie s Rádiom Slovensko, je 7 hodín 25 a pol minúty. **Vznik Československej republiky sa u nás po roku 1993 pripomína ako pamätný deň, deň vzniku samostatného Československa a to je dnes.**“

M. Kováčová: „**Z národa, ktorý v Rakúsko-Uhorsku nemal právo na existenciu sa stal jeden zo štátotvorných národov. Aj napriek rozdeleniu máme medzi sebou dobré vzťahy a každoročne sa koná aj stretnutie Slovákov a Čechov na Veľkej Javorine. Je to slávnosť bratstva, ktorá trvá 3 dni.** Starosta obce Lubina a predseda občianskeho združenia Bratstva Čechov a Slovákov Martin Beňatinský.“

(Martin Beňatinský hovorí o priebehu a organizácii podujatia).

...

Cca 07:49 h

B. Štubňová: „Dnes ráno utužujeme česko-slovenské vzťahy. Aké miesto máte v Českej republike najradšej? Poslucháčka Eva.“

B. Štubňová: „No a aké miesto máte najradšej vy, nám napíšte na fb, alebo nám pošlite hlasovku. Pekné pondelkové ráno.“

Správy Slovenského rozhlasu o 8:00 h

...

Cca 08:02:45 h

Moderátor: „**Pred 106. rokmi vznikla prvá Československá republika.** Spoločný štát Čechov a Slovákov sa zrodil na troskách rakúsko-uhorskej monarchie. Rozpad stáročnej ríše bol priamym dôsledkom prvej svetovej vojny, počas ktorej silnela snaha o odtrhnutie nášho územia od politického vplyvu Viedne. Práca českého a slovenského exilu vyvrcholila v Spojených štátoch amerických podpísaním dvoch dohôd, clevelandskej a pittsburskej. Pokračuje historik Tomáš Klubert.“

Tomáš Klubert: „Účastníci deklarácie sa prihlásili k právu na sebaurčenie národov tým, že chcú žiť v jednom spoločnom štáte s českým národom.“

Moderátor: „Pre Slovákov podstatné pasáže hovoriace o federácii či autonómii sa však do usporiadania nového štátu nepretavili. Historik Michal Kšiňan vysvetľuje, prečo.“

Michal Kšiňan: „Bolo to vyše tri milióny Nemcov, bolo tu veľa Maďarov, čiže ak by Slováci získali nejakú autonómiu, automaticky by sa k tejto požiadavke hlásili aj Nemci. A táto tzv. fikcia československého národa vlastne slúžila aj na to, aby ten československý národ mohol byť dominantný v Československu a vlastne takýmto spôsobom limitovať ambície Nemcov.“

Moderátor: „Spoločný štát zanikol na Silvestra roku 1992.“

...

Cca 08:51 h

B. Štubňová: „**Pred 106. rokmi vznikla prvá Československá republika.** Stretnutia na Veľkej Javorine pripomínajú spoločnú minulosť dvoch stále prepojených národov. Myslím si, že si to stále môžeme dovoliť povedať no a pripomína to aj Pamätník česko-moravsko-slovenskej vzájomnosti.“

M. Kováčová: „Priekopníkom slovanskej vzájomnosti bol spisovateľ a politik Jozef Miloslav Hurban, keď sa vyjadril - tu bratia vždy sa stretať budú. Tieto slová sú dlhoročným mottom aj týchto slávnosti no a toto podujatie sa koná na najvyššom vrchu pohoria Biele Karpaty, teda na Veľkej Javorine. Tieto slávnosti sú históriou, tradíciou a aj veľkosťou najvýznamnejším podujatím na česko-slovenskej hranici. Každoročne pre účastníkov slávnosti je pripravený bohatý kultúrny program v podaní rôznych súborov, skupín či žánrov. Predstavenia sa konajú na 2 pódiumoch, prezentujú sa tu rôzne ľudové hudby, folklórne súbory, country skupiny z obidvoch strán hranice, ktoré zabávajú prítomných návštevníkov až do podvečerných hodín.“

B. Štubňová: „Oficiálna časť sa začína stretnutím pozvaním hostí pri Holubyho chate, tam je aj umiestnená tabuľa z roku 1968, starosta obce Lubina a predseda občianskeho združenia Bratstva Čechov a Slovákov - Martin Beňatinský.“

(Martin Beňatinský hovorí o histórii podujatia).

B. Štubňová: „Ja dnes celé ráno hovorím, že je to sviatočný deň, ale tak dnes je to pamätný deň a my sa vás pri tejto príležitosti pýtame, aké miesto v Českej republike máte najradšej.“

Samostatný československý štát vznikol 28. októbra 1918. Spojenie Slovákov a Čechov v samostatnom štáte schvaľovala Cleverlandská dohoda (podpísaná v USA v októbri roku 1915) a neskôr Pittsburská dohoda (podpísaná v USA 31. mája 1918). V máji roku 1918 so vznikom samostatného štátu súhlasila Slovenská národná strana a 30. 5. 1918 vznikla tzv. Pittsburská dohoda, ktorá potvrdzovala požiadavku oboch krajín. O mesiac neskôr, 29. 6. 1918 uznal francúzsky minister zahraničia Československú národnú radu za prvý základ budúcej vlády, s čím v auguste súhlasila tiež britská vláda a 2. 9. 1918 vláda USA. 18. 10. 1918 vydal T. G. Masaryk Washingtonskú deklaráciu, v ktorej načrtol zásady nového československého štátu. Podpisom Washingtonskej deklarácie bola medzinárodne uznaná vtedajšia československá vláda. Dňa 28. 10. 1918 bola v Prahe vyhlásená československá samostatnosť. Riadením verejných záležitostí sa ujal Národný výbor, ktorého členmi boli František Soukup, Vavro Šrobár, Antonín Švehla, Juraj Stříbrný a Alois Rašín. Na Morave bola vyhlásená Československá republika o deň neskôr a 30. 10. 1918 sa v Turčianskom Sv. Martine zišla Slovenská národná rada a v tzv. Martinskej deklarácii prijala prehlásenie o pripojení Slovenska do novovznikajúceho štátu. Existenciu ČSR aj jej hraníc potvrdili mierové zmluvy: Versailleská s Nemeckom (1919), Saint-Germainská s Rakúskom (1919) a Trianonská s Maďarskom (1920).

Názov štátu Československá **republika** sa začal používať už 14. novembra 1918, kedy ju slávnostne vyhlásil vtedajší predseda vlády Karel Kramář v snemovni Národného zhromaždenia v Prahe.¹ Ústavne bol tento názov zakotvený prijatím základného dokumentu štátu, ústavy Československej republiky (Zákon č. 121/1920 Zb.) z 29. februára 1920.²

Z historiografie je známe, že doboví právnici viedli polemiky na tému momentu vzniku československého štátu. Významný český politik a právnik Dr. Ladislav Rašín poprel, že by Československý štát vznikol „z medzinárodných zmlúv“. Rovnako český právnik Zdeněk Peška, aj napriek tomu, že pripustil existenciu viacerých teórií vzniku Československého štátu, pričom tieto teórie zahŕňal aj vznik štátu mierovými zmluvami, sa sám jednoznačne priklonil k dátumu vzniku 28. október 1918. Uviedol, že v tento deň vzniklo Československo.

Zákon č. 241/1993 Z. z. o štátnych sviatkoch, dňoch pracovného pokoja a pamätných dňoch v aktuálnom znení uvádza, že 28. október je štátny sviatok – **Deň vzniku samostatného československého štátu**.³ Uvedená informácia uvedená moderátorkou, podľa ktorej Československá republika vznikla 28. 10. 1918, je z pohľadu zákona č. 241/1993 Z. z. o štátnych sviatkoch, dňoch pracovného pokoja a pamätných dňoch nepresná, nakoľko 28. október je dňom vzniku samostatného česko-slovenského štátu, nie republiky. Podávateľ podnetu na preverenie namietal práve túto skutočnosť. Monitorovaním vysielania sa ukázalo, že v inom vstupe moderátorky odznela aj informácia o vytvorení samostatného Československého štátu.

B. Štubňová: „Je 28. 10., pozrime sa na dnešný deň historickým okom. V roku 1492 sa Krištof Kolumbus vylodil na Kube. Vtedy o tom ešte nevedel a myslel si, že je v Japonsku. Neobídeme ani tému nášho Dobrého rána, **pred 106. rokmi plénum národného výboru československého v Prahe vydalo zákon o vytvorení samostatného Československého štátu a prevzalo výkonnú moc v Prahe.**“

Prioritnou témou podávaných informácií týkajúcich sa 106. výročia vzniku Československej republiky, ktoré odzneli v monitorovanom programovom bloku, bolo pripomenutie si významu vzniku Československa, významného štátneho sviatku pre náš národ, našu históriu, kultúru a spoločnosť.

S názvom vzniku Československej **republiky** spojeným s dátumom 28. 10. 1918 sa možno bežne konfrontovať aj v súčasnosti. Je uvedený napríklad na web. stránkach Spravodajského portálu Tlačovej agentúry Slovenskej republiky, spravodajského portálu STVR, českého dejepisu, múzea SNP či Pamätníku československej štátnosti v Bratislave.

¹PEŠKA, Zdeněk. *Československá ústava a zákony s ní souvislé*. Praha : Československý kompas, 1935, s. 7

²https://www.psp.cz/docs/texts/constitution_1920.html

³<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1993/241/20240101>

Spravodajský portál Tlačovej agentúry Slovenskej republiky Teraz.sk

<https://www.teraz.sk/slovensko/vznik-csr-z-roku-1918-si-slovensko-prip/670373-clanok.html>

„Národný výbor československý v Prahe prijal 28. októbra 1918 zákon o utvorení samostatnej **ČSR**, vyhlásil jej vznik a prevzal štátnu moc. Od vzniku **ČSR** v piatok 28. októbra uplynie 104 rokov.“

Spravodajský portál STVR Správy.rtv.s.k

<https://spravy.rtv.s.k/2024/10/historicky-moment-pre-cechov-a-slovakov-vznik-prveho-ceskoslovenska-si-stvrtykrat-pripominame-ako-statny-sviatok/>

„Prvý samostatný štát Čechov a Slovákov sa zrodil 28. októbra 1918, keď Národný výbor československý v Prahe prijal zákon o utvorení samostatnej **ČSR**, vyhlásil jej vznik a prevzal štátnu moc. V pondelok 28. októbra uplynie od tejto udalosti 106 rokov.... Vzniku prvej ČSR predchádzalo stretnutie predstaviteľov zahraničného a domáceho odboja v Ženeve. Na tomto stretnutí 28. októbra 1918 vznikla dočasná československá vláda. V ten istý deň prijalo Rakúsko-Uhorsko podmienky definitívnej kapitulácie a československý Národný výbor v Prahe vydal zákon o vzniku **ČSR**. Podpísali ho Vavro Šrobár, Anton Švehla, Alojs Rašín, František Soukup a Juraj Stříbrný. Týmto aktom oficiálne vznikla Československá republika.“

Dějepis.com

<https://www.dejepis.com/vznik-ceskoslovenska/>

„Situace po vyhlášení Československé republiky

Dne 28. 10. 1918 došlo v Praze k vyhlášení československé samostatnosti. Řízení veřejných záležitostí se ujal Národní výbor, jehož členy byli František Soukup, Vavro Šrobár, Antonín Švehla a Alois Rašín. Na Moravě proběhlo vyhlášení **Československé republiky** o den později.“

MÚZEUM SNP

<https://muzeumsnp.sk/vzdelavanie/1918-1938/slovensko-v-1-csr-1918-1938/>

„Geopolitické zmeny po prvej svetovej vojne priniesli rozpad Rakúsko-Uhorska a vznik **Československej republiky**, ktorá bola vyhlásená 28. októbra 1918 v Prahe.“

Pamätník československej štátnosti pred budovou SNM na Vajanského nábřeží v Bratislave.

Československý štát bol výsledkom národnooslobodzovacieho boja Čechov a Slovákov. Podľa historika SAV Milana Zemka medzivojnová ČSR vytvorila základný rámec pre završenie nášho národa do jeho modernej, vyspelej podoby. Prvé pozitívum prvej ČSR bolo podľa Zemka oslobodenie Slovákov od „uhorskej pyramídy“ stavovskej a kastovej spoločnosti, ktorá ťažko doliehala na slovenskú spoločnosť, druhým pozitívom bol život v demokracii s rozvíjajúcou sa občianskou spoločnosťou a tretím vznik slovenského školstva, vďaka čomu vyrástli celé generácie vzdelaných a uvedomelých Slovákov. Aj podľa historika SAV I. Kamenca vytvorenie Československa, do ktorého sa dobrovoľne pričlenilo aj Slovensko, bolo jednoznačne prínosom pre Slovensko z hľadiska civilizačného aj kultúrneho. Na Slovensku po vzniku Československa vznikali školy, univerzita, národné divadlo a bol nastolený demokratický režim, ktorý nemožno porovnať s pomermi v Uhorsku. Rovnaký názor na význam spoločného štátu zdieľa aj Ján Rychlík (autor knihy s názvom *1918: Rozpad Rakouska-Uherska a vznik Československa*), podľa ktorého vznik Československa bolo to najlepšie, čo sa Slovensku mohlo stať a spoločný štát s Čechmi bol jednoznačne najlepšou alternatívou.

Na základe odvysielaného obsahu konštatujeme, že pripomenutie vzniku ČSR vo vysielaní relácie bloku *Dobré ráno, Slovensko* nebolo koncipované ako faktografický „historický kalendár“, dramaturgia programového bloku vysielaného v čase 06:00 - 09:00 h ho prinášala poslucháčom v širšom, odľahčenom kontexte informácií, predovšetkým ako pripomenutie významu vzniku spoločného štátu Slovákov a Čechov. Možno spomenúť napríklad interaktívne vstupy na otázku, ktoré sú obľúbené miesta poslucháčov v Česku, priblíženie stretnutia Čechov a Slovákov na Veľkej Javorine - kultúrneho podujatia utužujúceho česko-slovenské vzťahy, konaného každoročne na počesť vzniku ČSR, a pod. Do zvolenej dramaturgie zapadali aj správy odvysielané v rámci daného bloku v *Rádiožurnále*, v ktorom o vzniku štátu, okolnostiach jeho vzniku a jeho význame hovorili historici T. Klubert či M. Kšíňan.

Konštatujeme, že aj napriek odvysielaniu z právneho (ústavného) hľadiska do istej miery nepresného názvu vzniku samostatného spoločného štátneho útvaru Slovákov a Čechov, vďaka celkovému kontextu zverejnených informácií, ktorý prioritne nemapoval historickú faktografiu vzniku ČSR, ale význam vzniku prvej ČSR pre Slovákov a Čechov, nemožno považovať odvysielaný programový blok za taký, ktorý by bol v rozpore so všestrannosťou vysielania.

Sme toho názoru, že recipienti boli v rámci vysielania oboznámení s najdôležitejšími faktami súvisiacimi so vznikom samostatného Česko-slovenského štátu a s jeho historickým významom pre Slovensko a Slovákov.

Obsahovo podobným podnetom sa Rad zaoberala aj na svojom zasadnutí dňa 24. 1. 2024, pričom podnet na preverenie posúdila ako neopodstatnený (bod 6).

* * *

ZÁVER:

Na základe uvedeného sa domnievame, že odvysielaním relácie *Dobré ráno, Slovensko* zo dňa 28. 10. 2024 nedošlo k porušeniu **§ 25 písm. a)** zákona č. 264/2022 Z. z.

Podnet na preverenie navrhujeme posúdiť ako **neopodstatnený**.

Prepis/popis monitorovaného vysielania k Správe o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z. (podnet na preverenie č. 0226/SO/2024)

Monitorované vysielanie: *Dobré ráno, Slovensko*

Deň vysielania: 28. 10. 2024

Čas vysielania: 06:00 hod.

Vysielanie bolo monitorované zo záznamu Rady.

Uvádzame výroky a pasáže viažuce sa k vzniku Československej republiky

časový kód záznamu o cca:

06:00 h Dobré ráno, Slovensko

06:04 h Dobré ráno, Slovensko s Barbarou Štubňovou

B. Štubňová: „Želáme vám krásne pondelkové ráno s Rádiom Slovensko a je to ráno sviatočné. **Dnes totiž oslavujeme dôležitý moment v našich dejinách – vznik samostatnej Československej republiky. Tej prvej. No aj keď dnes sme samostatný štát, no tak k Česku a k Čechom máme doteraz vrúcny vzťah. A ideme s Marianou príkladom. Ktoré miesto máš u našich susedov najradšej?**“

M. Kováčová: „Tak páči sa mi Praha, ale aj Lednice, majú tam naozaj krásny zámok, tak isto ešte aj Valtice a Zlín. Tam je skvelá ZOO. No, naozaj je z čoho vyberať.“

B. Štubňová: „No, ja hlasujem tak isto za Prahu, asi ako väčšina našich poslucháčov, ale aj za čarovné juhočeské rybníky. Ktoré miesto máte v Česku najradšej vy? Napíšte nám komentár na fb alebo pošlite hlasovku, tešíme sa na vás v Českej naj a budeme to brať aj ako tip, kam by sme sa mohli ísť pozrieť.“

Blok hudby, slova informácií, Počasie, Zelená vlna;

Cca 06:20:50 h

B. Štubňová: „Slováci a Česi utužujú svoje vzťahy dodnes. My, bežní ľudia akosi automaticky, ale je niekoľko aktivít aj na takých vyšších úrovniach. Naše národy sa roky každoročne stretávajú na Veľkej Javorine, tak tieto naše vzťahy utužíme práve na tomto mieste, hneď ako dospieva Bon Jovi.“

Blok hudby, slova informácií, Počasie, Zelená vlna, Reklama;

Cca 06:24:45 h

B. Štubňová: „Dnes máme deň slávnostný, no, logicky, **vznik Prvej Československej republiky znamenal pre Slovákov radikálnu zmenu.**“

M. Kováčová: „Z národa, ktorý v Rakúsko-Uhorsku nemal právo na existenciu sa stal jeden zo štátotvorných národov. **Presne dnes si pripomíname jej vznik, teda Československej republiky, prvej.** Prepojenia medzi našimi krajinami, teda medzi Slovenskom a Českom siahajú hlboko do histórie a každoročne sa koná aj stretnutie Slovákov a Čechov na Veľkej Javorine. O jeho význame nám povie starosta obce Lubina a predseda občianskeho združenia Bratstva Čechov a Slovákov Martin Beňatinský.

Martin Beňatinský: hovorí o význame Československej republiky.

Cca 06:25:53 h

M. Kováčová: „V rannej téme nás zaujíma aké miesto v Českej republike máte najradšej. Môžete nám o tom napísať komentár na fb Rádia Slovensko, alebo poslať hlasovú správu na whatsappové číslo 0919242324.

B. Štubňová: „A jedného z vás za to v piatok potešíme 50 eurovou darčekomou poukážkou na nákup šperkov a hodínok.“

Blok hudby, slova a informácií, Počasie, Zelená vlna, Reklama;

Cca 06:36 h

B. Štubňová: „Je 28. 10., pozrime sa na dnešný deň historickým okom. V roku 1492 sa Krištof Kolumbus vylodil na Kube. Vtedy o tom ešte nevedel a myslel si, že je v Japonsku. Neobídeme ani tému nášho Dobrého rána, **pred 106. rokmi plénum národného výboru československého v Prahe vydalo zákon o vytvorení samostatného Československého štátu a prevzalo výkonnú moc v Prahe. Zaspomíname**

si aj na výraznú osobnosť našej ľudovej kultúry, pred 144 rokmi sa narodil na Myjave hudobník, primáš myjavskej ľudovej kapely, zberateľ a upravovateľ ľudových piesní Samko Dudík. Na svetovom hudobnom festivale vo Frankfurte nad Mohanom získal zlatú medailu, no a v archíve som našla rozhovor z roku 1961, keď mal tesne po 80-ke. (odvysielaný rozhovor) Spomíname ďalej – pred 97. rokmi sa narodil spoluzakladateľ skupiny galandovcov, sochár a maliar Vladimír Kompánek. Jeden z prvých študentov VŠVU. (rozhovor) *Želáme pekný sviatočný deň 28. október.*“

Blok hudby, Správy, Počasie, Info o kvíze Čo ja viem, Jazykové okienko, Zelená vlna, Reklama;

07:00 h Dobré ráno, Slovensko

Rádiožurnál o 07:00 h

K. Chrenková: „ **Slovensko a Česko si pripomínajú sto šieste výročie vzniku prvej Československej republiky.** V mestách budú pietne akcie a ceremoniály. Gruzínsko sa pri parlamentných voľbách stalo obeťou ruskej špeciálnej operácie, tvrdí prezidentka, ktorá vyzvala ľudí na protesty. Dnes bude jasno až polojasno, výnimočne zrážky. Teplota do 20 stupňov. Pekný začiatok pracovného týždňa žela Kristína Chrenková.“ Rádiožurnál.

Cca 07:11:05 h

Moderátorka: „**Pred so 106. rokmi vznikla prvá Československá republika.** Spoločný štát Čechov a Slovákov sa zrodil na troskách rakúsko-uhorskej monarchie a bol priamym dôsledkom prvej svetovej vojny. Pripomíname si ho ako štátny sviatok, ktorý však nie je dňom pracovného pokoja.“

Moderátor: „Už počas vojny silnela snaha o odtrhnutie nášho územia od politického vplyvu Viedne. Táto snaha českého a slovenského exilu vyvrcholila v Spojených štátoch amerických, a to podpísaním dvoch dohôd, clevelandskej a pittsburskej. Pokračuje historik Tomáš Klubert.“

T. Klubert: „Účastníci deklarácie sa prihlásili k právu na sebaurčenie národov tým, že chcú žiť v jednom spoločnom štáte s českým národom.“

Moderátor: „Pod dokument, ktorý sa nápadne podobal americkej deklarácii nezávislosti, sa okrem iných podpísali Tomáš Garrigue Masaryk, Eduard Beneš a generál Milan Rastislav Štefánik. Pre Slovákov podstatné pasáže hovoriace o federácii či autonómii sa však do usporiadania nového štátu nakoniec nepretavili. Historik Michal Kšiňan vysvetľuje prečo.“

Michal Kšiňan: „Bolo tu vyše tri milióny Nemcov. Bolo tu veľa Maďarov. Čiže ak by Slováci získali nejakú autonómiu, automaticky by sa k tejto požiadavke hlásili aj Nemci.“

Moderátor: „Vznik nového štátu pre obyvateľov územia dnešného Slovenska znamenal nielen novú hymnu, ale napríklad aj všeobecné volebné právo, vrátane žien. Historik Roman Holec.“

Roman Holec: „V prípade Slovenska to bol jeden úžasný zázrak, lebo obyvatelia Slovenska vlastne nikdy predtým takýmto spôsobom nevolili.“

Moderátor: „Spoločný štát zanikol na Silvestra roku 1992. M. Ž. Kukelka, Slovenský rozhlas“

Počasie, správy, pokračovanie relácie;

07:18 h – Dobré ráno, Slovensko s Barbarou Štubňovou

B. Štubňová: *Želáme vám pekný sviatočný pondelok s Rádiom Slovensko.*

Pokračovanie relácie, blok hudby, informácií;

Cca 07:25 h

B. Štubňová: „*Prijemné vstávanie s Rádiom Slovensko, je 7 hodín 25 a pol minúty. Vznik Československej republiky sa u nás po roku 1993 pripomína ako pamätný deň, deň vzniku samostatného Československa a to je dnes.*“

M. Kováčová: „*Z národa, ktorý v Rakúsko-Uhorsku nemal právo na existenciu sa stal jeden zo štátotvorných národov. Aj napriek rozdeleniu máme medzi sebou dobré vzťahy a každoročne sa koná aj stretnutie Slovákov a Čechov na Veľkej Javorine. Je to slávnosť bratstva, ktorá trvá 3 dni. Starosta obce Lubina a predseda občianskeho združenia Bratstva Čechov a Slovákov Martin Beňatinský.*“

Martin Beňatinský - hovorí o priebehu a organizácii podujatia.

Pokračovanie relácie, info o obľúbených miestach poslucháčov v Českej republike, hudba, reklama, Krátke správy, Počasie, Zelená vlna;

Cca 07:36 h Dobré ráno, Slovensko s Barbarou Štubňovou

Info z vedy a techniky, hudba, krátke správy, počasie, Zelená vlna;

Cca 07:49 h

B. Štubňová: „Dnes ráno utužujeme česko-slovenské vzťahy. Aké miesto máte v Českej republike najradšej? Poslucháčka Eva.

Eva: „Mne sa páči v Česku viac ako na Slovensku, pretože keďže som nevidiaca, tam ten prístup k handicapovaným je oveľa lepší, podľa mňa. Aspoň na Morave. Najviac sa mi páči v Brne, kde som študovala na Masarykovej univerzite, rok. Česko u mňa vyhráva, veľmi rada tam dovolenkujem.“

B. Štubňová: „No a aké miesto máte najradšej vy, nám napíšte na fb, alebo nám pošlite hlasovku. Pekné pondelkové ráno.“

Blok hudby a hovoreného slova, Zelená vlna, reklama;

08:00 h Dobré ráno, Slovensko

Správy Slovenského rozhlasu o 08:00 h

P. Daniš: „Ministerka kultúry Martina Šimkovičová dnes bude čeliť odvolávaniu v Národnej rade Donald Trump v nedeľu rečnil v plnej Madison Square Garden v New Yorku, Kamala Harrisová sa zase prihovárala prvovoličom v Pensylvánii. Dnes bude jasno až polojasno, teplota do dvadsať stupňov. Pri mikrofóne je Peter Daniš.“

Cca 08:02:45 h

Moderátor: „**Pred 106. rokmi vznikla prvá Československá republika.** Spoločný štát Čechov a Slovákov sa zrodil na troskách rakúsko-uhorskej monarchie. Rozpad stáročnej ríše bol priamym dôsledkom prvej svetovej vojny, počas ktorej silnela snaha o odtrhnutie nášho územia od politického vplyvu Viedne. Práca českého a slovenského exilu vyvrcholila v Spojených štátoch amerických podpísaním dvoch dohôd, clevelandskej a pittsburskej. Pokračuje historik Tomáš Klubert.“

Tomáš Klubert: „Účastníci deklarácie sa prihlásili k právu na sebaurčenie národov tým, že chcú žiť v jednom spoločnom štáte s českým národom.“

Moderátor: „Pre Slovákov podstatné pasáže hovoriace o federácii či autonómii sa však do usporiadania nového štátu nepretavili. Historik Michal Kšiňan vysvetľuje, prečo.“

Michal Kšiňan: „Bolo to vyše tri milióny Nemcov, bolo tu veľa Maďarov, čiže ak by Slováci získali nejakú autonómiu, automaticky by sa k tejto požiadavke hlásili aj Nemci. A táto tzv. fikcia československého národa vlastne slúžila aj na to, aby ten československý národ mohol byť dominantný v Československu a vlastne takýmto spôsobom limitovať ambície Nemcov.“

Moderátor: „Spoločný štát zanikol na Silvestra roku 1992.“

Šport, Zelená vlna, Pečie celé Slovensko, hudobný blok, rozhovory, info o egyptológoch, aktuálne info, počasie, Zelená vlna, sms hra Čo ja viem, hudobný blok, rozhovor s J. Bačom, moderátorom relácie Pečie celé Slovensko, krátke správy, Zelená vlna, súťaž o poviedku pisanú umelou inteligenciou, hudobný blok, krátke infospripravy, Počasie, Zelená vlna;

Cca 08:51 h

B. Štubňová: „**Pred 106. rokmi vznikla prvá Československá republika.** Stretnutia na Veľkej Javorine pripomínajú spoločnú minulosť dvoch stále prepojených národov. Myslím si, že si to stále môžeme dovoliť povedať no a pripomína to aj Pamätník česko-moravsko-slovenskej vzájomnosti.“

M. Kováčová: „Priekopníkom slovanskej vzájomnosti bol spisovateľ a politik Jozef Miloslav Hurban, keď sa vyjadril - tu bratia vždy sa stretať budú. Tieto slová sú dlhoročným mottom aj týchto slávnosti no a toto podujatie sa koná na najvyššom vrchu pohoria Biele Karpaty, teda na Veľkej Javorine. Tieto slávnosti sú históriou, tradíciou a aj veľkosťou najvýznamnejším podujatím na česko-slovenskej hranici. Každoročne pre účastníkov slávností je pripravený bohatý kultúrny program v podaní rôznych súborov, skupín či žánrov. Predstavenia sa konajú na 2 pódiumoch, prezentujú sa tu rôzne ľudové hudby, folklórne súbory, country skupiny z obidvoch strán hranice, ktoré zabávajú prítomných návštevníkov až do podvečerných hodín.“

B. Štubňová: „Oficiálna časť sa začína stretnutím pozvaním hostí pri Holubyho chate, tam je aj umiestnená tabuľa z roku 1968, starosta obce Lubina a predseda občianskeho združenia Bratstva Čechov a Slovákov - Martin Beňatinský.“

Martin Beňatinský - hovorí o histórii podujatia

B. Štubňová: „Ja dnes celé ráno hovorím, že je to sviatočný deň, ale tak dnes je to pamätný deň a my sa vás pri tejto príležitosti pýtame, aké miesto v Českej republike máte najradšej.“

M. Kováčová: „Tak najnavštevovanejšie medzi našimi poslucháčmi sú jednoznačne Praha, Brno a Zlín. A nezaostáva ani Český Krumlov, pre Igora je to mesto Jihlava, pre Štefana Ústí nad Labem.“

B. Štubňová: „*To bude v tom určite nejaká žena.*“

Nasledujú info od poslucháčov a ich postrehy z hlasovej služby.

B. Štubňová: „*Náš fb je plný krásnych miest v Českej republike. Sú to vaše typy a české lásky, tak nech sa páči, inšpirujte sa.*“

Blok hudby hovoreného slova, informácií, reklama, počasie;

08:59:20 h – koniec relácie